

SELMECBÁNYAI HIRLAP

Egy évr 10 korona. Félévre 5 korona. Negyedévre 2 korona 50 fillér.

Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések megállapodás szerint számíthatnak.

Nyilttér díja soronként 20 fillér.

Felolós szerkesztő:

D^R. PAULOVICS ISTVÁN

Az expediciót s hirdetések illető reklamációk a lapkezelő

Joerges Ágost özvegye és fia

céghez intézendők.

hova az összes pénzküldemények is küldendők.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ÖSSZEHASONLÍTÁS.

Három évvel ezelőtt egy német tanár beutazta a világot s egy rendkívül érdekes könyvben írta meg tapasztalatait. A nagy tudással, a dolgok mélyére ható látással megírt könyv arra a végső következtetésre jut, hogy, a Kelet embereihez képest, az európai nagyon is beteges. Kelet emberei egyszerű viszonyok között, szegényesen, a legprimitívebb gazdasági törvények között élnek, de minde szegénységből és szerény-ségből is kitűrközödik, nem lelkük. Ennek a léleknek nincsenek nagy igényei, nehezen vagy alig teljesíthető kívánságai; megelégedettségében gazdagnak érzi magát. Kerülik a túlságos elfoglaltságot s minde- nekellát a természeti javak higgadt, meg- gondolt használatára törekszenek. Lelkük igazi emberi lélek, mely az egyszerűséget keresi a belső megelégedettségben találja fel legfőbb boldogságát.

A Nyugat emberei épen az ellenkezői a Kelet embereinek. Mintha minden egyes

ember áruba boesátaná a lelkét. Vad haj- szát űz mindenféle világi javak és élvezet- ek után. A gazdálkodás nagyszerű produk- tumait, a javak előállításának és kieszere- lésének páratlan technikáját látjuk mindenütt, végtelenül finomított és kellemessé tett éle- tet élünk, de lelkünket észre sem vesszük. Lenyűgöztek az anyagiak s megfosztottak bennünket legértékesebb kincsünkől, min- denünkől.

Pénz és mindig csak pénz az európai ember végső célja; pénz, hogy megszerezze vele mindazt, amit szeszélye, vágya csak megkíván. Tér és idő tekinte- tében meghódítja a világot, fut a gazdagság után s közben elveszti belső nyugalmát. Átlépi a valódi egyéni szükségletek hatá- rait, ez azután beteg s, képzelt szükséglet- ek után való vágyat kelt benne s megte- remti a fényes nyomorúságot. Aki ezeket a jelenségeket megfigyeli, gondolkozik raj- tuk, megérti Kína régibb íróit, akik titkos konvencionumokon keseregtek az európai „műveltség” terjedésén, mellyel annyira finom érték és szépség vesz ki a lélekből.

Európa betegsége a világháborúban

rettesen módon tört elő s terjedt tovább. Egyik okozójától lappangott a faji gon- dolat és a rivalitás; de, ha mélyebbre ha- totunk, ott látjuk Európa újabb gazdasági életének démonjait: az önzést, a túlságos egyéniségre való törekvést, a telhetetlen kapzsiságot, a londoni City világalurmi ál- máit, a nyereszékést s valami kielégíthe- tetlen uralmi aspirációt.

De viszont a világháborúban sok ide- álizmus, nagy áldozatra készség és egyet- értés mutatkozott, biztató jelül annak, hogy mégsem egész Európa beteg. S azok az ideálisták, akik ártatlanok a borzalmak és pusztítások földidézésében, a világháború után szükségét fogják érezni, hogy azokat az áldatlan elveket és irányzatokat, melyek világháborúra vezettek, minden úton-módon leküzdjék. Letörjék az önzésnek, a mammo- nizmusknak csodálatos felburjánzását, mely a háború alatt nemcsak a felebaráti, hanem már-már a hazaszeretetet is megfélekedezt s tömegesen termelte az egoista, a sívár pénzimádó lelkeket, akiknek senkisémet tudja útját állani, még talán maga az állami hat- talom sem.

Egy ódon balkonról.

Ilyen csodás még sohasem volt az este!
A Duna lomha, lámpafényes teste
Úgy fekszik el a kékli és alatt
És lustán húzva nap halad tovább,
Mint meséből kigörögés...

A parton is az esték méla gázsa,
A szélborzolta lombok suttogása,
Úgy emhán az a lellem hangszere
Mint karszú, felér, éggúrús kezek
Zokogva búsú billentjük felett.

Egy ódon balkon csizlopánál várlok.
Az arcem, tudom, álmatagra sáppadt
S úgy világit két nagyrényült szemem,
Úgy világit az utadra, élmén,
Mint árca gyémánt — királynék kezén.

Két bús szemem a messzeségbe réved...
Várlok. A lellem messze-messze réved,
Elbarangel, mint bitang paripa,
Mint gazdája az útfélen felejtett...
Ezen az estén mindent elfelejték!
Hogy nem szabad... hogy nem lehet...
S csak várlok!

Flatt Zsóka.

Klára.

Dienes Klára, az új házikasasszony, eleinte csak bámulta azt a szelid, szőke embert, amint ott járt szeretettel s végtelen türelemmel beteg, béna felesége körül. Később aztán, mikor látta, hogy az a makrancos asszony soha egy melegebb tekintettel, gyöngédobb szóval sem viszonzza férje kedves bánásmódját, sajátán kezdte nagyon. S ekkor már megjött, ösztönzerűen érezte, hogy vesztélyben van. Eszébe jutott rég elhunyt édes- anyja, aki annyit sírdögött ott lent, abban a régi kastélykertben, ahol ő gyermekéveit töltötte s ahonnan aztán, atyja halála után, kitették a szűrüket. Eszébe jutottak anyja komoly szavai, amelyeket ő nem értett akkor:

— Ha meghalok, egyedül maradsz. — mondta a szegény, szomorú asszony. — Senkid, semmid sincs! Átyád után csak a jóhangzású név s néhány csatádi okmány marad. Mind ezekre a sarki boltos falon át írsz te sem ad; ebből meg nem élsz. El kell felelned, hol születted, kinek a leánya vagy s hogy magad keresed kenyeredet. Ártatlan lelked nem is sejtí az a sok vesztélyt, amelynek egy védtelen leány ki van téve. Gyermekem, vigyázz! Ne feledd, hogy magányos utadon leghatalmasabb ellenséged, kísértőd: a saját szíved!...

S Klára, az a hideg, számító Klára, aki mindig és mindenben az eszét követte s kinevelte egykor, otthon, lobbanékony szívű társnőt, visszagondolt most anyja szavaira s megijedt attól a részvételtől, amelyet Szánthó Béla iránt érzett...

Becsület, büszke leány volt s elhatározta, hogy ott fogja hagyni a házat.

Szánthó Béla nem tartozott azok közé a földesurak közé, akik a tavaszt utazással, az őszt vadászatok rendezésével töltik s tétre felrúdulnak a fővárosra, ekköztlen a termés árát, mellyel tisztartójuk beszámolt. Ő maga nézett utána min- demnek. Egyedüli öröme gazdaságának gyarapodása s a munka volt. Felesége — félévre reá, ahogy elvette, valami súlyos betegséggel esett s azóta nem tudott a lábára állni. Ott ül abban a vörös- bársony zsölyében s olvasta a sok rossz regényt, amelyek még idegesebbé tették. Mikor Klára ki- jelentette előtte, hogy el akar menni, haragra lobbant.

— Micsoda? — mondá gyöngö, bosszús hangján — most, hogy egy kicsit megszoktam az arcát, itthagy? En megint mással vesződjem! Van szíve? Látja, hogy a férjem is mindig ott mászkál a paraszotok közt a földekén és én magam vagyok! nem nézhetek utána semminek. Vigag megintja a csendes, faltusi életet? Tudja-e, hogy nagybátyja hálas irántunk, hogy itt tartjuk; hogy tisztességes

A hadisegélyekről.

Irta: **Joszenszky Gusztáv** rendőrkapitány.

Ellenségeink nem csekély fondorlatával s igazságos ügyünk hihetetlen sárbátörésével rák kényszerített véres háború tudvaleg a kivételes kormányintézkedések egész sorozatát tette szükségessé. Ezek közt, jelentőségre nézve, kétségkívül egészen legelől, a homlokterében áll a mozgósítás folytán hadbavonultak gyámoltás nélkül maradt családjainak a segélyezése. Felesleges szószaporítás lenne bővebben bizonyítani, hogy a hátrélen a hazáért vitéz elszántással küzdő hőseink gyámoltás nélkül maradt családjainak segélyezése a társadalom, valamint az állam részéről mennyire elengedhetetlen, elsőrendű erkölcsi kötelesség. Ehhez a kétségnek még csak halvány vonása sem férhet. Szó lehet ellenben, különösen az állam részéről utaltványozott segélyezés, mint eddig egészen ismeretlen, új intézmény szempontjából arról, hogy ez a segélyezés mily utakon halad és kiváltkép, hogy a segélyezés ösvényei és száalai, a gyakorlati alkalmazás folyamán, tényleg odavezetnek-e s ott találunk-e kapcsolatot, ahol reá igazi szükség van.

Elvitázhatalan, hogy a szóbanforgó segélyezés ügyében, az 1882. XI. t. c. alapján kibocsájtott 1914. évi 100000. számú, majd pedig az ezt kiegészítő 1914. évi 130000. szám alatt kelt pénzügyminiszeri rendeletekkel a kormány élénk tanujelét adta annak, hogy a hadbavonult családjainak gyámoltására mily nagy gondot és jelentékeny súlyt vet.

A jelzett miniszeri rendeletek a családok részére juttatott segélyek megállapítását s folyósítását szabályozzák és, mert hazánkban nincs olyan létesítő község, ahol egy-két család ily segélyt ne élvezne, kétségtelen, hogy a rendeletek intézkedései, legalább közvetve s főbb vonásaikban, csaknem mindenki előtt ismeretsek.

Az említett kormányhatósági rendeletek ismeretese épen ezért teljesen felesleges s csupán azt kell kiemelniük, hogy a segélyezés közzépénben folyósítandó napisegélyből és ott, ahol erre szükség van, lakásilletékből is áll. Ezenfelül nyomtatékosan kell még hangsúlyozni, hogy a miniszeri rendeletekben véronélkülként vonul végig az a helyes irányelv, hogy a segély megállapításának csak ott van helye, ahol a legénységi állomány-

hoz tartozó népfőlkelő (havidijas tiszték családjai) ily segélyt önként értetődően nem kaphatnak) hadbavonulása folytán, a családja tényleg gyámoltásra szorul.

Mint minden új intézménynél, itt is a gyakorlati tapasztalat mutatja meg, hogy a hadisegélyeknek a körülöttük perzsgó életbe való átültetése simán, avagy mily erősi hullámlások előidézésével megy végbe. Látszat szerint könnyűnek s úgy bontakozik ki előtűnik a fenntörő kérdés, hogy amennyiben a készpénzhadisegélyt, a miniszteri rendelet kardínális elvéhez képest, csakis oly család részére utaltványozzuk, amely a férfialádtag hadbavonulása folytán gyámoltásra szorul, akkor a kormányon élőt lebegő nemes cél teljesen el van érve. Ez tökéletesen igaz, ámde éppen ellen fordul meg a kérdés, mert annak az éles határvonalnak a megállapítása, hogy az anyagi körülményeknek mely stádiuma mellett adható, illetőleg tagadható meg a hadisegély: a szerzett tapasztalat szerint, egyike a legnehezebb kérdéseknek. Annál is inkább, mert pusztán az ingatlan vagyon nagysága nem szolgálhat még biztos és döntő alapul. Emellett ugyanis a vagyon minősége, forgalmi értéke, a rajta lévő bekebelezett terhek nagysága, továbbá a családtagok száma, a család egyéb vagyona, jövedelme, adóssága stb. is, a kérdés lelkisimerecs elbíráslakor, a dolog természeténél fogva, igen jelentékeny szerepet játszik. Távóiról sem eszünk el az a véleményem, hogy mindazok, akik, mint én is, tárgyaló bizottságokban közreműködtek, számat adhatnának az e részben igen sűrűn feltornyosuló súlyos nehézségekről. Mindon a hadisegély, mint novum, a háború folyamán életbe lépett, a folyósításáért eleintén úgyszólván kizárólag a szó szerinti értelemben vett, teljesen vagyontalan családok jelentkeztek. Itt az igény elbíráslása éppen ezért önként értetődően semmi nehézséggel sem járt s a jelentkezők a közzépességnyi csakhamar megkapták.

S itt kezdődik azután a kérdés őszeszonyolítása, mert, amint a közzség széles rétegeiben ismertté lesz, hogy a hadisegély fogalma nemcsak holmi száraz, hivatalos őszszénás s rürikálás, hanem valóságos csepp pénzé átömlő intézmény, akkor, tisztelt a kivételnek, a hadisegély folyósítása céljából a jogal és jogtalanul jelentkezők egész rajja lepi el az illetékes hivatalokat, még pedig, a szerzett tapasztalat szerint, földhözragadt szegények, tehetősök, jómódúak s gazdagok, csaknem kivétel nélkül egyaránt. Ha nem zárko-

zunk el a dolgok őtőterére való tapintástól, rá kell jönnünk, hogy ezt a nagy felvonulást egyelől a miniszteri rendeletek intencióinak jőhészéssel félreértése, másrészt pedig (mi tagadás) az emberi gyarlósággal együtt járó irigykedés idézte elő. Igazán teljesen rendezett viszonyok közt él, nagyon is jómódú családok részéről többizben hallottunk ily kijelentéseket: Ha X. család kap segélyt, vajon miért ne kapnánk mi is? Ily körülmények között el lehet képzelni, hogy a segélyek folyósításáért nagytömegekben előterjesztett kérelmek elbíráslása a bizottságokra mekkora nehéz és kényes feladatot ró.

És, jőhlet az említett bizottságok ügykezelete odairányult, hogy a kérelmeket rostálva, a jogosulatlan igényeket visszautasítsák, mégis azt kell tapasztalunk, hogy a visszautasítottak, nyilván az irigykedésből, fű-fűt megmozgatnak s a legalsóbb hatóságtól, felfelé a legmagasabb fórumokig, sőt még a katonai parancsnokoknál is kilincselve, végre is a legtöbb esetben célt érnek s hadisegélyhez jutnak. Ennek természeteszerű következménye azután, hogy a hadisegélyt méltán élvező családok közé észrevétlenül oly családok is bekebelednek, akiknek, vagyoni helyzetüknél fogva, gyámoltásra és segélyre jogos igényük nem lehetne. Gyakorlati szempontokból s elfoglaltlani bírálva tehát a fenntörő kérdést, látjuk, hogy a hadisegélyek létesítésével kitűzött nemes és mutánuus cél éféréseben erősebb kilengések mutatkoznak, mégpedig egyedül és kizárólag azért, mert a hadisegélyeket az irigység felkelésére annyira alkalmas csillag készpénzben folyósítjuk. E tőtel bizonyítása, úgy vélem, nem sorakozhatik a nehezebb feladatok közé. Ugyanis, ha a hadisegélyeket, az egyébként is szőrfányosan jelenkező lakásilletékeket nem tekintve, nem készpénzben, hanem az élelmi- és egyéb szükségleti cikkeket természetben való kiosztása útján folyósítanók fel nem tételezhető, hogy a tehetős, jómódú és gazdag családok egy két kilogramm lisztért, sóért, kenyérért stb. a bizottságok elé majd pedig a hatóságú kiosztóhelyre tolatodnának. Elvitázhatalan léteiként tünat ugyanis, hogy a pénzvázársereje »akcióba» sodorja ugyan az illetéketlen »gyengébb» idegeket is, de viszont, hogy egy jómódúban élő család bármelyik tagja azért küzdene s arra vállalkoznék, hogy a közzségbázortól, hőna alatt egy-egy ingyen kenyeret stb. vigyen haza, ez teljesen elképzelhetetlen. Ha tehát a készpénzhadisegélyt beszüntetjük, úgyszólván önmagától

úrházban van? Édesem, ne jusson eszébe, itt hagyj bennünket, mert magára haragítja a gyámját s akkor két kis hűga is, akiket ott tart ... érti? No, ugy-e érti?

Klára intette a kezével, hogy igen, érti. Hogyha a nagybátyja megharagszik, elviheti két árva kis hűgát is; aztán hova? Istennem, hiszen őszsaka mindig olyan okosan gondolkozott! Az a sőtét, hangtalan éj olyan komoly, józan tanácsadónk: lehorgudt magunkat a tegnapiért s megfogadjuk, hogy holnap mindent másként teszünk.

Ugyan mit tartozik reá a gazdája szomorú családú életé? Hiszen az az ember tudja, hogy egy elkényeztetett, beteges lényval van dolga, minek vette el? Mi köze neki most ahhoz, hogy boldogtalan? És nincs is rajta semmi! Közzségés főhár, mint a többi. Az igaz, hogy olyan gyöngéd-séggel közeledek hozzá mindig s azzal a becsületos, nyílt tekintettel, amely az elhagyatottságában kissé elfáult embert újra érzékenyebb, bizalmasá teszi. Mintha Klára nem is volna fizetett egyén. Mintha mindazt, amit a házban végez, szívszégőből tenné. Miért nem olyan ez az ember, mint a többi? Miért nem fennebbéző, toladók, hogy megvethetné, mint azokat a férfiakat, akik eddig esetlen bőjkaikkal, kiálltalanul, sértő leereszkedésükkel közeledek hozzá?

Elhátározta, hogy, amennyire lehet, kerülni

fojja. Nem törődik, nem gondol vele. Mi köze neki, a hűg, okos Dénes Kláranak, a más férjhez?

S korra kel, mikor a hangját hallotta lent az udvaron, félfort minden csöpp vére. Óh, az a hatalmas ellenség feléladt ott benn! ...

Tudta, hogy valahányszor rádondol, vétkszik s a lelke mégis mindig vele foglalkozott. Tudta, hogy nincs joga egy melegebb tekintetéhez s a szíve sajgott, valahányszor Szánthó Béla egy gyöngéd szót szőlt mászhoz. Érezte, hogy szőknie kellene innét s örült kétségbeesés fogta el, ha arra gondolt, hogy a lábanyomát sem látná többé! Egy más nő helyében talán másként gondolkozott volna. Az asszony úgyszó beteg, nem soká él. Vagy ha elvárhal is, van miből élnie, gazdag. S egy magánakosyot félának talán nem is volna oly nehéz elesavarni a fejét. Néhány résztvevő szó, csak alkalmat kell keresni hozzá.

Klára lelke utállattal fordult el ilyen gondolatoktól. Ő nem ősmert mást, csak az egyesek, igaz utat.

Egy ősz nap délutánján az asszony a belső szőkbában aludt. Klára az ébélőben őszsagy imbősöt rakott ővegekbe. A nyitott ablakon át behangzott az udvarról a sárguló eperfák suttagása. Olyan kedves, tiszta ősz nap volt, amelyen még a boldogtalan is mosolygón próbál a napusárral. Egy-

szerre hallotta, amint a lépesőn lement valaki az udvarra. A leány felszólt. Miért keit fel? Miért ment az ablakhoz? Vajjon tudta-e, mit tesz? El múlt néha őt-hat nap is, hogy Szánthó Bélával nem találkozott. Az ételt is többnyire kint költötte el, csakhogy elkerülje a vele való találkozást. Miért lest most mégis minden mozdulatt? Hiszen ő járt lent; utasítást adott a bérsekeknek: — Holnap szántani kell az őszí vetés alá. — A leány molón leste minden szavát; olyan erős, csaknem nyers voit az a hang; de Klára nem vett ki belőle szőzörő panaszokat, ő nem hallgatott a szavak értelmére ... Homlokát odaszőrtotta az ablak ővegére.

Odalent az udvarban oly vigan locogott a szőköktől vize, mintha minden csőppje egy gonosz, kárörvendő kis démon volna s őgy kiáltana fel ahhoz a szegény, boldogtalan leánéhoz.

— Szereted! azért is szereted!

S az a hatalmas ellenség, a szíve, gűnyosan kiáltá oda az ősznek:

— Legyőztelek!

Szánthó Béla már rég befordult a gabona-földek mentén, mikor Klára magához tért. Eke-szeredett haragra lobbant őnaga ellen. Szőgyempír futotta be arcát. A szegény, őnkínzotti tereméds odaborult a Szőz Anya képe elé s őgy könyörgött a »szomorúak vigasztalója«-hoz: »Segíts!«

s az átmenet minden nehézsége nélkül selejtezük ki a hadisegélyek bázisából azt az elemet, amely nem oda való; a magasztos célt pedig egy csapásra elérjük, mert azontúl kizárólag azokat a családokat fogjuk gyámoltani, amelyek a gyámoltatásra minden kétségen kívül rá vannak utalva.

Az elmondottakkal szemben előállhatna az az ellenvetés, hogy a hadisegélyeknek természetben való kiszolgáltatása etikai szempontból árnyat vehetne az érdekeltre, úgyzintén, hogy ez az egész kérdés elkésztet. Ez aggodalmak eloszlatására elegendő utalni arra, hogy a készpénzhadisegélyek folyósításával az állam önként értehetően nem készpénztárolás létesítését, avagy a cifrázkodás előmozdítását — ami, sajnos, igen sok esetben bekövetkezett — célozta, hanem azt, hogy ezen a pénzen a hadbavonultak szűkölködő családjai a létfenntartáshoz szükséges cikkeket beszerezhesék. Ha tehát a segélyezés módja s eszköze közvetlenebb alakot öltenek, ez sem a segélyt nyújtóra, sem a segélyezettre semmiképp sem szegény. Ez ellen legfeljebb azok a vidék menyecskéik fognak kissé pattogni, akik a készpénzhadisegélyt, megkülönböztetve, haszontalan s felesleges piperecikre pazarolták el.

A kérdés aktualitását s keresztyélvételét illetőleg egyfelől utalunk kel arra, hogy a háború még folyamatban van s így a hadisegélyek kérdése még jóideig felszínre marad, másrészt pedig, bár nem szenvedhet kétséget, hogy a hadisegélyeknek természetben való kiszolgáltatása munkát, fáradságot s gondos körültekintést igényelne ugyan, azonban aligha annyit, mint amilyen nagy feladat a készpénzsegélyért rendtelten kitartással jelentkező tömegek közötti eligazodás.

De mindezeket nem tekintve, a hadisegélyeknek természetben való utalványozása kell, hogy magával involválja a segélyezés ügyének szűk, de igazságos kereteire való lezárítását. Az így nyert indokolt s okosztó megtakarítás végeredményében igen tekintélyes összeget jelent s utat nyit számunkra arra, hogy e nehéz idők egyik legfőbb sebéit, egyik legfontosabb problémáját, a harcstérről megvakultan, bémán stb. hazatérő s teljesen munkaraképtelen hős, rokkant katonáink ügyét megoldhassuk s eddigi alacsony ellátási díjjaikat legalább törhetően felemelhesük.

Mert amly sok vizsgálatot s irigységet támasztott az egyének közt a készpénzhadisegély, annyira bizonyos, hogy a társadalom széles réte-

Szánthó Béláné meglepetve bámult Klárára, mikor kísért szemmel, szomorú arcral bement hozzá.

— Asszonyom — mondta a leány csendes, csaknem könyörgő hangon — ne kínozzon engem! Ne írjon nagybatyámnak semmit; én nem maradhatok itt! Szeretem a férjét; őrül vagyok, ha a hangját, ha egy kihintését halom. S inkább meghalok, mintsem egy tekintetem, egy mozdulatom elárulja neki.

Mikor Szánthó másnap Klára hirtelen elutazásának oka felől kérdézősködött, az asszony gúnyosan vonta fel vállát s nevetve beszélt el neki a dolgot.

— S ezt nekem bontam el — tette hozzá bosszúsán, — sohasem hittem volna, hogy az a leány olyan szegényen és ostoba!

A férj úgy tett, mintha az egész egy esüppet sem lepte volna meg. Szólanul hallgatta felesége beszédét. Szomorúan nézte az ablakon át az útrakészülő, siponóg madárseget s arra gondolt, hogy az a leány nem volt sem szegénytelen, sem ostoba, csak végtelenül boldogtalan s esodálatos, tisztá, igaz!

Zamaróczy Berta.

geit az egész vonalon megnyugvással töltene el az az intézkedés, ha a hadisegélyekből indokoltan és sérelmek felidézése nélkül megtakarított hatalmas pénzeszközöket a rokkant hősök javára fordítandók.

Szerbia végzete.

Szerbia napjai meg vannak számlálva. Vert hadserege minden irányból kétségbeesetten hátrál minden oldalról győzelmes előrenyomuló seregeink elől, nap-nap után rettegve, hogy bezárul körülötte seregeink gyűrűje s az egész szerb sereg főszékébe kerül, vagy, ha meg nem adja magát, teljesen elpusztul.

Szerbia három fővárosa: Belgrád, Nis és Üszküb a mi kezünkben van, Valamennyi erődjét és városát a mi katonáink tartják megszállva, valamennyi vasútja és számottevő közlekedési útja a mi hadseregeink céljait szolgálja.

Területének kétharmad részét már elvesztette. Nem maradt belőle más, csak egy, Montenegróval és Albániával határos kis darab, amelyen se vasút, se igazi országot nincsen, amely szegény, gazdasági jelentőség nélküli való, általában hegyvidék.

Ide szorult a szerb hadsereg, erre menekült Petár király, erre fut Pasic, a szerb miniszterium, az orosz, angol, francia és olasz követekkel egyetemben.

A földjevezett ország, a kátyún át menekülő király, a földönfutó kormány örökké emlékeztetés példa marad az emberiség történetében, bizonyosságunk annak, hogy van igazság és van bünhődés. Szerbiát utoléri méltó végzete, mindazokért a bűnökért, melyeket szomszédaival, jötevőivel, szövetségeseivel elkövetett. Ez a kis ország, tízezeket át, megmérgezte a Balkán életét és álnok aknamunkát végzett Magyarország és Ausztria ellen, holott ez volt védelmezője, jóakarója, ennek köszönhetette területének megnagyobbodását s hogy királysággá fejlődhetett. Mindezekért való halálból feloldotta a monarchia belső békéjét, gyilkos merényletekkel üldözte vezetőegyeniseit és végül, Ferenc Ferdinánd meggyilkoltatásával, rászabadította az emberiségre ezt a mostani világháborút.

Miliónyi elesettek vére, még több miliónyi ember szenvedése és nélkülözése mond Szerbia fejére átkot. Az az ország, mely hatalmas ellenségeink szolgálatában, a legvakmerőbb és a leggonoszabb volt, most protektoraitól elhagyatva, tehetetlenül, összezúzva végzi utolsó vergődését. Még néhány hét, talán csak néhány nap és Szerbia — nincs többé. Déli határainkon nem lesz többé ellenség. Ha csak Szerbia pártfogó be nem váltják ígéretüket s csapatokat nem küldenek a Balkánra. Ám ha megteszik is, már elkéstek: Szerbián már nem fognak segíteni s csak magukat szolgáltatták ki győzelmes seregeinknek.

Szerbia elfoglalásával véget ér a világ-

háború egyik legnevezetesebb döntőszakasza. Utána egyvel kevesebb lesz az ellenségeink s egyvel nagyobb döntő győzelmeink száma. Így jutunk egyre közelebb a diadalmas békehez.

Közeghy Winkler Benő emlékezete.

(1835—1915.)

Temetési búcsúbeszéd **Vitális István dr.** főisk. tanártól.

A tanár az ismeretek közlésével s önálló vizsgálataival érelni maradóbb emléket állított magának: ezt a tételt példázta Közeghy Winkler Benőnek, főiskolánk kiérdemesült tanárának, az életfolyása is.

1835-ben született Sárosvármegyében, Magyarországon. Főiskolai tanulmányait Selmecbányán végezte, de még tovább képezte magát Bécsben, Budapesten, Berlinben. Főiskolánkon 1871-ben foglalta el az ásvány-földtani tanszéket s 1898-ig tanított.

Tanított egész tehetséggel, teljes erejével, mert a tanítást tartotta első s legfontosabb feladatának. De mint szakképző is sokszor megjelent szaktársai körében előbb Bécsben, majd Budapesten, végül Selmecbányán, a szakegyesületekben, sőt a mineralógia történetében is nevet biztosított magának az »Ürvölgyit« nevű új ásvány földfelezésével.

Tanítványait igazán szerette, a segélyszorulókat jó szívvel segítette. Tanártársai irányában mindig előzékeny, kedves kurtárs volt. A társaságokban ő volt és gavalérra a szó nemes értelmében.

És ennek a nemes, jószívű embernek mégis tragikus volt az élete!

1898-ban szélhűdés érte! Nyugdíjba kellett vonulnia s szélhűdött lábbal a szoba négy fala közé volt zárva az, aki hivatásából kifolyólag a természet korlátlan szabadságát szokta meg. Ott ült sok-sok éven át a Wankovits-féle ház földszinti ablakánál s bizonyára sokszor érezte a nagy költővel:

„Ablakomban a borostyán,
A meleg s az élet fogytán.”

Fogyott, bágyadt évről-évre jobban s így bontakozott ki lassan-lassan Winkler életdrámájában a szörnyű tragikum: az, aki élete derekán úr volt tetőtől-talpig s gavalérra a szó legnemesebb értelmében: kénytelen volt önmagán szemlélni a test ősszerkesztését, a szervezet lassú s fokozatos enyészését 18 esztendőn át!

A főiskolai szoborleplező-űnnap alkalmával ellátogattunk Hozzá egyik legihébb tanítványával: *Halavás Gyula* főgeológus úrral. Képből kellett volna lennie annak a szívek, mely el ne látult volna az ősszerkesztett test látásán: könnyes szemmel nézett egymásra tanár és tanítvány:

„Ablakomban a borostyán,
A meleg s az élet fogytán . . .”

Immár végleg elfogyott az élet erőlen testben, nemes Winkler Benő!

Az erőtelen testet visszaadjuk hát az anyaföldnek, amelyet megismerni és megismertetni: volt életed fölcéja. Szíveddel, emlékezed köztöztünk marad! Az »Ürvölgyit« nevű ásványod a mineralogiában, a Tribecsről, a gyalári vasércről, a verespataki aranybányasztról, a Fel-necei-hegységről, a Vértesről és Gerecséről írott földtani értekezéseid a geológiában s a *Limnocardium Winkleri*, melyel egyik legihébb tanítványod,

Halaváts Gyula tisztelt meg, a palaontológiában megörökítik nevedet! Szíved jóságát és nemességét áldják gyermeid és akiket gyermekeidként szeretél: tanítványaid!

Én pedig, ime, érvendeiből fontam koszorút tanártársaid s szeretett főiskolád nevében s hódoló tiszteletem jeléül, mint egyik utódod tanszékekén: végső búcsút inték Feléd: nemes *Winkler Benő*. Isten veled! Testi életed elfogyott, de megmaradt szellemed részére a — borostyán!

HIREK.

Selmecebánya hódolófelirata.

Selmec- és Béalábánya szab. kir. bányaváros törvényhatósági bizottsága folyó hó 9-én megtartott közgyűlésén elhatározta, hogy, a címer- és a zászlókérdés megoldásával tett intézkedéséért, hódolófeliratot intéz Öfelségéhez s felirataban üdvözlő *Tisza István gróf* miniszterelnököt is.

A hódolófelirat a következő:

„Császári és Apostoli Királyi Felség!
Legkegyelmesebb Urunk!

Selmec- és Béalábánya törvényhatósági szab. kir. bányaváros közönsége e hó 9-én megtartott rendes havi közgyűlésében egyhangúan és a legnagyobb lelkesedéssel adott kifejezést legmélyebb hálájának és hódoló tiszteletének Császári és Apostoli Királyi Felségnek, legkegyelmesebb urunk ama királyi kegyéért, melynek a magyar címer- és lobogókérdést minden magyar végtelen örömeire bekövetkezett megoldását köszönjük.

Midőn e határozatunkat hódolófeliratunkban Császári és Apostoli Királyi Felségnek, legkegyelmesebb urunk legmagasabb trónjára elé terjesztjük, alázatosan eszedünk, hogy kegyesen fogadni méltóztassék, mint olyan üdöknök a hódolati, akiknek ősei, elődei civitást alkottak a civitasban, de ez a civitas évszázadokon át állandóan a királyhűségnek iskolája, temploma vala, olyannyira, hogy mi, késő utódok, ezidőig is ezt az öröklött királyhűséget örizzük statutuimainkban és szívünkben, a legszilárdabban és a legtisztábban az idők folyamán megkevesebedt kincseink közül.

E kincsünket mindenkor értéke szerint méltatta a miután a királyi trón, békében és háborúban egyaránt és mi az édes anyaföld kincsét gyűjtöttük s helyezettük a legmagasabb trón elé béke idején, háborúban pedig fegyverrel szállottunk hadba a trón védelmére. Örömmel hoztunk meg minden, főitünk telhető áldozatot, mert mi is tudtuk értékét a legmagasabb támogatásnak.

E tudásunk, párosulva legőszintibb alattalói ragaszkodásunkkal, adta ajkunkra a hálalomlások szót s kezünkbe a tollat, amidőn a közös intézmények és a magyar állam új címerének, mint elővalóságának, jogköre megállapított. Szent meggyőződésünk, hogy e szellemi közjogi határ megvonása nem elválasztó, hanem új egybeforaszto erőt fog szülni, miként a Lajta vize is egyformán üditi annak jobb- és balpartján a tenyészetet.

Az egység tökéletesebb megteremtéséhez, a hatalmi erő növekedéséhez tetemes hatóenergiával járult e legmagasabb intézkedés, hisz a haza béke mondá, hogy: „Csak két erő köti biztosan a népet hozzához és törvényhez s e két városrészes szabadság és tulajdon.” Már pedig mi, magyarok, úgy érezzük, hogy e méltott törvényes intézkedéssel édes hazánk szabadsága bővült, tulajdonjoga tisztultabb, önmagának s a vele fel-

ezredév óta egybekapcsolt testvérbirodalom javára, üdvére.

Hogy a közönségben mily erő, mily hatalom rejlik, annak legfőbb bizonyítéka a jelen idő, a történelmi élet fennállása óta a legvilágosabb jelen, amikor ez egyúttal rejlik erővel és közös megértéssel a földön, tengeren, levegőben ellennünk törő ádáz ellenséggel is szembe tudunk szállani és sikerrel szállottunk szembe.

A megértés az eddigi sikereket teremtette meg, az eddigi sikerek pedig végül a diadalt, a győzelmet. Ez a mi reményünk, hitünk.

E hitünkben, megismételve legmélyebb hálánkat, köszönetünket, maradtunk legmélyebb hódolattal Császári és Apostoli Királyi Felségnek, Legkegyelmesebb Urunknak legalázatosabban szolgái. *Horváth Kálmán* kir. tan., polgármester.*

A *Tisza István gróf* miniszterelnökhöz intézett felirat a következő:

„Nagyméltóságú m. kir. Miniszterelnök Úr!
Kegyelme Uram!

Városunk törvényhatósági bizottságának e hó 9-én megtartott ülésében hazafias közönségünk egyhangúan hozott határozatával és közlekedéssel kimondotta, hogy a közös intézmények és a magyar állam új címer kérdésének oly kiválóan sikeres megoldásáért nagyméltóságú Miniszterelnök urat felirataban üdvözlő, hálás köszönetének, tiszteletének ezzel is kifejezést adva.

Midőn ez ősz bányaváros hazafias közönségének e határozati tolmácsolni szerencsém van, tisztelettel teljesen kérem Nagyméltóságodat, hogy azt, mint igaz érzelmeink ösztöne megnyilatkozását fogadni kegyeskedjék és ha szabad a kifejezéssel élnem: némi megnyugtatással arra nézve, hogy Felhődnök bérci között is osztatlan helyeslés kiséri Nagyméltóságodnak eme ténnyé, miként bizalmunk kiséri egyéb kezdeményező, megvalósításig keresztültűt terveit, alkotásait is.

Népeknek, nemzeteknek mindig vannak s lesznek aspirációik, külön hajúk, kívánalmak. Vannak, lesznek nekünk is. A fentiekben méltott őhanjunkt megvalósításán örvendünk, hálás köszönetet mondunk, köszönetet trónnak s kormányzatnak egyaránt.

De e hálás érzettel egy barokkban fogant meg minden magyarnak egy másik érzése. A remény ez, mely azzal biztat, hogy az a teremő gondolat, mely a közös intézmények és a magyar állam új címe fogalmi határvonalát, e szubtilis és nagy időkön át érinthetetlen, vékony szálát érteniti bátorodott és annak iránýt törvényes erővel megszilárdítani tudta, még nem merült ki ezzel, újabb alkotások forrásá lesz az. Isteni adománnyal van az megáldva, aki tudását akarattá s ezt telje képes érlelni, valóítani.

E képpességéért Nagyméltóságodnak hálás elismerésünk, hálás köszönetünk s ragaszkodásunk! Akik igaz tisztelettel maradtunk Nagyméltóságú Miniszterelnök őrnek, Kegyelme Urunknak alázatos szolgái. *Horváth Kálmán* kir. tan., polgármester.*

— **Hósi halál.** *Weszely Frigyes* erdömérnökjelölt, a cs. és kir. 26. gyalogezred tartalékos zászlósa, az északi l. réteren hósi halált halt.

— **Katonaorvosi kinevezés.** Öfelsége, a király, *Kinderung Mihály* dr. 37. tábori tarackezredbeli és *Piltz József* dr. 11. hegyi tarackezredbeli tartalékos segédorvosokat, a selmecebányai liceum főgimnázium volt növendékeit, tartalékos főorvosokká nevezte ki.

— **Katonalelkézi kinevezés.** A m. kir. honvédelmi miniszter *Jeszenszky Károly* salgótarjáni ev. lelkész, a selmecebányai liceum főgim-

názium volt növendékét, tartalékos honvédség-elkészzé nevezte ki.

— **Erdészeti áthelyezés.** A m. kir. földművelésügyi miniszter *Tihanyi László* erdömérnököt, a szolgálat érdekében, Szászsebesről a máramarosszigeti erdőgazgatóság területébe, Boeszkőra helyezte át.

— **A tanítóképző Erzsébet-ünnep.** A selmecebányai kerületi ev. Csemetanítóképzőintézet folyó hó 19-én, délelőt 11 órakor, Erzsébet-ünnepet rendezett. Műsora a következő volt: 1. Himnusz. 2. Megnyitóbeszéd. Mondta *Blaskovits Béla* III. éves növendék. 3. Áldás. Karék. Előadta az ifjúsági énekkar. 4. Felolvasás. Előadta *Clemenitis György* III. é. n. 5. Glóriás asszonyunk. Szavaltá *Révész Zoltán* IV. é. n. 6. Szózat.

— **Halálözás.** *Jósvéd József* dr., Korpona szab. kir. r. t. város tisztai főorvosa, folyó hó 12-én, életének 48-ik, városi közszolgálatának 11-ik évében, Korponán elhunyt.

— **Megbízás.** A m. kir. földművelésügyi miniszter, a hárteren levő *Heinec Iván* gazdasági felügyelő távolléte idejére, Hontvármegye, valamint Selmec- és Béalábánya szab. kir. bányaváros gazdasági felügyelőségének a vezetésével *Oláh Desző* balassagyarmati m. kir. gazdasági felügyelőt bízta meg.

— **Eljegyzés.** *Herzeg Géza* felsőrakoncai körjegyző eljegyezte *Turmann Tildát*, Turmann Mihály hodrusbányai városi főerdővéd leányát, Hodrusbányán.

— **Jótekönyecélű népszerű előadás.** A Selmecebányai Gyógyászati és Természettudományi Egylet holnap délután 5 órakor, a bányászati és erdészeti főiskola kémiai laboratóriumának bányavegyetani tantermében, a selmecebányai Vöröskereszthez javára, népszerű előadást rendez. Az előadás tárgya: Svájce természeti szépségei. Színes, vetített képekben bemutatja *Wagner Géza* tanítóképzőintézet tanár. Belépődíj tetszés szerint.

— **Bányászati kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter *Tótsági Desző* és *Weintraub László* dr. bányamérnöki szakot végzett főiskolai hallgatókat ideiglenes minőségű segélydijs bányagazgatónokká nevezte ki s az előbbi a zalnai főbányahivatal, az utóbbi pedig a nagybányai bányagazgatóság területébe osztotta be szolgálat-tételre.

— **Katonai kinevezés.** Öfelsége, a király, *Schwarz Béla István* tényleges állományú főhadnagyot, a liceum volt növendékét, a boszniai hercegovinai esendórségnél századosná nevezte ki.

— **Az Erzsébet-akna ünnep.** A selmecebányai Erzsébet-akna névünnepét folyó hó 19-én pénteken ünnepelték a bányászok. Délelőt, azünnepetközzel együtt, a templomba vonultak, az istentisztelet után pedig, a régi, jó szokáshoz híven, jutalmat osztottak ki a munkások között.

— **Adományok a kórházaknak.** A Vöröskereszthez selmecebányai *szükségkórházainak*, a sebesült és beteg katonák számára, az elmúlt héten a következők adományoztak: dr. Walek Károlyné 2 övetkezők, 50 cigarettát, Fischer Samuné 1 üveg befőttet, almát, László Adolfné 5 K-l. Horváth Kálmánnal elküldött, Béalábánya 11 l. tejet, Kubacska Hugóné 2 üveg bort.

A városi kórháznak: Teplafő község lakosága 11 zsák burgonyát, Béalábánya város lakosága 7 zsák burgonyát.

— **A hadiszolgálati köteleesség megszegése — kihágás.** A honvédelmi miniszter rendeletet adott ki, melynek értelmében mindenki, akit a hatóság, a törvény értelmében, valamely személyi vagy dologi hadiszolgálatára kötelez, tartozik ezt a meghatározott módon és időben pontosan teljesíteni. A rendelet ezenkívül elrendeli, hogy az olyan tárgyát, amely a törvény értel-

mében hadiszolgáltatásként igénybe vehető, elrejtési, eltitkolni, vagy használhatatlanná tenni nem szabad. Ezeknek a rendelkezéseknek a megszegése kihágás, amelyet kéthónapig terjedhet elzárással büntetnek.

— **Külföldre nem szabad képeslevezőlapot küldeni.** Katonái okokból, további intézkedés, a külföldre egyáltalában nem küldhetők olyan képeslevezőlapok, amelyek a magyar és osztrák monarchiában levő városokat, városrészeket, helységeket, tjakat, katonailag fontos tárgyakat, közlekedési és nemzetgazdasági telepeket, különösen kiváló építményeket és emlékműveket ábrázolnak. A tilalom a belföldre, Bosznia-Hercegovinára és Ausztriára nem terjed ki.

— **Gyűjtjük a csalánt!** Iparunknak, a gyapot behozatalának megszűnése következtében, gyapotot pótló anyagokra van szükség. Ilyen anyag elsősorban a csalán, melynek a szárában a kenderéhez hasonló rostok vannak. A hadügyminiszter rendelkezésére a nyár és az ősz folyamán már a hadsereg is nagyobb mennyiségű csalánzárát gyűjtött, amelynek kísérletképpen végzett feldolgozása igen szép eredménnyel járt. Mivel a gyűjtés kiterjesztése megokolt, a vallás- és közoktatásügyi miniszter az ország tanulóifjúságát is felhívta a gyűjtésben való közreműködésre. A miniszter kéri az ország föld- és erdőbirtokosait, hogy a tanulóifjúságot a gyűjtés munkájában támogatják. De mindenkinek, aki teheti, ajánljuk a csalánygyűjtést. Németországban a lakosság ilymódon igen sok gyapotpótló anyagot adott a hadseregnek.

— **Vilmos császár Varsó elfoglalása napján.** Vilmos császár egy érdekes és nem mindennapi szerepléséről ad hírt, egyik színelői lap nyomán, a Neue Freie Presse. A császár augusztus havában személyesen vett részt egy árvízolt fenyegetett töltés megerősítési munkálataiban és a közkatonákkal váltva dolgozott. A színelői lap egy közhírség leveléből idézi az érdekes jelenet leírását. »A katonák javában dolgoztak a töltésen, írja a huszár, mikor hirtelen megállt az úton a császári autómobil. Birtelése megkérdezte, hol van a töltés, mire kíséretével együtt a kérdés helyre veztettem. A császár kíséretére én is hozzátartam a munkához, de nem maradt tétlen a császár sem. Fejvédelmi karokat hegyezett, amiket mi aztán a töltésbe vertünk be. Kiszáratva több tábornok és törzstiszt érkezett a helyszínére s nekik is dolgozni kellett, amikor meglettük, hogy az uralkodó maga epeli a nehéz karokat, deszkákat. A császár és a nagyranagytiszek ingüjven dolgoztak s alaposan ki is melegegtek. Gyönyörű kép volt, mely örökké emlékezetes marad. Ezen a napon esett el Varsó.«

— **Sebesült katonák analbféltanaftolyama.** A F. M. K. E. elsőlégi körlevélben kérte fel a felvidéki törvényhatóságok területén működő F. M. K. E. választmányokat, hogy a katonai körházakban, üdülőtelepeken és lábadozó-osztagokban, az illetékes katonai parancsnokságok engedélyével és közreműködésével, a téli hónapokban szervezzenek analbféltanaftolyamokat, amelyekben a sebesült és beteg katonák az írássra, olvasásra és számolásra taníttatnának. A tanfolyamok vezetésére a helybeli polgári vagy katonai szolgálatot teljesítő lábadozó vagy üdülő tanárokat és tanítókat kellene felkérni, akik, tekintettel arra, hogy a laza védelmben megsebesült vagy megbetegedett katonákról van szó, bizonyára teljes önzetlenséggel és örömmel fogják vállalni ezt a kuitváralis munkát. A F. M. K. E. elsőlégi és vidéki választmányai az évenként kiadandó tanítói jutalmának elsősorban természetesen azokra a tanárokról lesznek figyelemmel, akik ebben a hazafias munkában résztvesznek.

— **Három vármegye majdnem félmillió adománya feldult tüzelyeink javára!** Az egész

ország hazafias lelkesedéssel karolta fel azoknak a honpolgároknak az ügyét, akiknek otthonát a háború elpusztította. Az általános adakozásból azonban fokozottan veszi ki részét azoknak a megyéknek közönsége, melyek földrajzi lekvésük-nél fogva legközelebb estek az immár elmult ve-szedelemhez. Itt a lakosság, úgy látszik, a mások-kal való együttérzést egybefoglalja a kiállt aggodal-mok érzelmével és az azon való megkönyöbülé-sében, hogy a csapadtól megmenekült, sokszoro-san áldoz azoknak javára, akikre ez a csapás le-sújtott. Így aztán kezdetben csekélyeknek mutat-kozó adományok hatalmas összegekbe növekedtek. Borsodvármegye például egyszerűen csak annyit közölt a Klauen-Hédervár Károly gróf elnöktelé alatt álló Feldült Tüzelyekért Újralfelépítő Ország-sok Bizottsággal, hogy a vármegye közönségének körében gyűjtést indít a károsultak javára. Ez az egyszerű bejelentés 200,000 koronát eredményezett! Hevesvármegye törvényhatósági bizottsága 2,000 koronát szavazott meg egy újralfelépítő falu községházának felépítésére és ugyancsak gyűjtést indított. Ma Hevesvármegye adománya körülbelül 100,000 koronát tesz ki. Nógrádvármegye törvényha-tósága 5,000 koronát adományozott. Hozzájárult azóta a gyűjtés eredménye, mely október végén el-érte a 130,000 koronát. Ez a vármegye azonban eddig 165,000 koronát adott, mert az előbb említett két összegben kívül a vármegye egészségügyi alapjából is megszavazott további 30,000 koronát, haszonál-talok beszerzésére, esetleg gazdasági felszerelésre. Ezel Nógrád vármegye különösen szép példát adott, mert hiszen ahhoz, hogy a sujtott vidék lakossá-gát igazán talpraállítsuk, nem elég felépíteni szá-munkra a puszta falvakat, hanem gondoskodni kell arról is, hogy az új otthon tökéletes legyen mind-abbban, ami az élet folytatásához, az új élet meg-kezdéséhez kell.

— **Övünk meg a lövőárokban küzdöket.** Soha nemesebb, magasztosabb és fenköltebb célt egyesített ki nem tűzött, mint a Gróf Andrassy Gyula-né kormányzó éntök és Bán Dezső-né ügy-vezető elnök, valamint a társadalom több jeles és kiváló tagjának közreműködése alatt álló »Urania-Országos Növédő Egyesület«.

Elhatározza ugyanis, hogy megvédi a lövő-árokból küzdöket, fiainkat, férjeinket, testvéreinket és vereinket a zord télidők széjszélyétől, nedves-ségétől és fagyától.

Az elmult háborús év tapasztalatai arra indították az »Urania« Országos Növédő-Egyesület, hogy a határenen küzdők számára a leg-megfelelőbb és legnélközvetlenebb szeretet-adományt nyújtsa, gondoskodik arról is, hogy közvetlenül juttassa el a frontokon küzdőkhoz s ecéllől külön autókön szállítja a szeretetado-mányokat a határrétre.

Ez a szeretetadomány egy gondosan össze-válogatott doboz, melynek felső lapján az adomá-nyozó, illetőleg az adományozók, avagy az ado-mányhoz hozzájárulók nevét és pontos címét is megjelöli és tartalmazza a katonáknak a tél be-álltával feltétlen szükséges melegítő, fagy ellen biztosító és számos egyéb hasznos és nélkülöz-hetetlen cikkeket, továbbá dohányt, cigarettapapirt, levelezőlapokat és egy Gróf Andrassy Gyula elő-zsárával ellátott, háborús emlékkönyvet is.

Egy ilyen doboz 4 koronába kerül, hogy pedig mindenki hozzájárulhasson és lehetőleg minden, velünk szövetségges katonáknak jusson, arra kéri az egyesület a nagy magyar társadalmat, járuljon mindenki tehetségehez képest bármily csekély összeggel e mozgalomhoz, ha csupán egy részletével is, a doboz árának.

Leihatalan örömet fog kelteni a zordon tél hidegében e hasznos adomány, de mennyivel több lelki-leget, — ha a ridek lövőárokból a dobozt felnyitva, olvasni fogják, hogy talán az ő szeretett hitvesük, talán egy kedves ismerősként az ajándé-

kozó, tán éven kisgyermekük összeadott filléirek-ből jött össze a doboz ára.

Gondolja meg mindenki, kihez az egyesület e felhívó szövege eljut, hogy adományával esetleg egy hősiésen és elszántan harcoló katonának drága életét avagy testiégségét menti meg. A nagy-szerű cél elérhető, az egyesület maga burgón végi nemes hivatását, a többi magyar társadalom hazafiaságtól és áldozatrakészségtől függ.

Mutassuk meg, hogy emberek vagyunk, mu-tassuk meg, hogy magyarok vagyunk. Hadd vigye-zetk a világ minden tájára a hazánkért, desőse-günkért és szabadságunkért velünk küzdő szövet-segéseink a magyar nemzet nagyságát.

A szeretetadomány megváltására szánt leg-kisebb összeget is köszönettel fogadják, kéri és hirlapilag nyugtázza az »Urania« Országos Növédő-Egyesület, Budapest, IV., Szervita-tér 5., az utal-vány-számjelen »Szeretetadomány« felirással.

— **Két és fél millió feldult tüzelyeink javára.** Az országos gyűjtés, mely Klauen-Hédervár Károly gróf felhívására Szent István nap-ján országoszerre megindult, a mai napig immár több, mint két és fél millió koronát eredményez-tett. A Feldült Tüzelyekért Újralfelépítő Országos Bizottsághoz az utóbbi időben a következő pénz-intézetek adományai érkeztek be: Kisbirtokos Országos Földhitelintézet 6,000, Nagyszobeni Földhitelintézet 1,000, Bajai Kereskedelmi és Ipar-bank 600, Egyesült Tejszövetkező Takarékpénztár Torda 600, Tasnádi Takarékpénztárégyesület 300, Bácsfiumelléki Takarékpénztárégyesület 100, Mezőtölcsi Takarékpénztár 50, Első Hidegkúti Takarékpénztár 50, Korponai Népbank Részvény-társaság 50, Jávorsói Tejszövetkező Tópelcső 50, Szászcsabai Előleg és Takarékpénztárégyesület 50, Gátaljai Takarékpénztár Részvénytársaság 25, Száróczi Népbank 20, Tatai és Tóvárosi Segély-égyesület mint szövetkező 20, Beodra-Karlovai Ta-karékpénztár Beodra 20 K. Az áldozatrakészség kiapadhatatlan forrásából állandóan folynak az adományok, melyek honfitársaink kárpótolni fog-ják azokért az anyagi veszteségeikért, melyeket a háború legszomorúbb napjaiban szenvedtek.

NESTLÉ-FÉLE
GYERMEKLISZT
csecsemők és lábadozók legjobb tápláléka gyomor- és bélbetegségek után.
Mindenkor kapható.

Próbadozó és tanulságos orvosi könyveket a gyermeknevelésről teljesen díjtalanul küld a
Nestlé-féle gyermekliszt-társaság
Wien 1., Biberstrasse, 44. e.

— **A Nagy Háború.** Végleges győzelmünk teljes megvalósulása előtt érdekes visszatekintést nyújtanak A Nagy Háború Irásiban és Képeiben c. vállalat eddig megjelent füzetek, amelyek a háború első felvételének eseményeit, összefüggéseiket és tervszerű felépítésüket rendkívül érdekes módon ismer-tetik. Különösen figyelemre tarthat számot a most megjelent 34. füzet, mely tanulságos összefoglaló fejezetben rajzolja meg, milyen volt a mi hadi, diplomáciai és gazdasági helyzetünk tíz hónappal ezelőtt. Az új-füzet emellett a nyugati határét hadiesemények és történetét is folytatja, be-mutatja a híressé vált Woewre-fensik képt madár-távlából, az 1915. januári határét helyzetet nagy térképekben, érdekes képekben ismertet az angol toborzást és a semleges országokból is közel illusztrációkat. A Nagy Háború egyes füzetek, 40 filléret, lapunk kiadóhivatásában kaphatók.

— **Kolera ellen a legbiztosabb óvószere a kénes gyógyi gyógy- és bor-víz.** Kapható az egyedül elárúsítónál, özv. Greguss Antalnánál.

Steckenpferd- liliumtejszappan

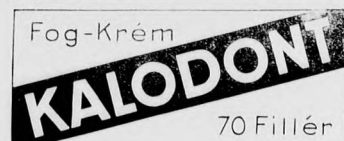
Bergmann & Co. cégtől Tetschen a Elbe.
egyre nagyobb kedvelésnek és elterjedésnek örvendő szepő ellen való elismert hatásánál fogva s a bőr és szépség gondozásában való fellélméhatatatlanságát. Ezeryi elismerővel! Sok legnagyobb kitüntetés! Bevásárlásnál óvatosság! Ugyeljen nyomakosán a Steckenpferd védőjére és a cég helye nevére! Darabja 1 koronáért kapható gyógyszerárakban, drogériákban, illatszertüzletekben stb. Hasonlóképen kitérő Bergmann Manera liliumkrémje, (80 fillér egy tubus). Kitérő szer női kéz gondozására.

— **A török Vörös Félhold képeslevelező-lapja 20 fillérért árusítja az Országos Bizottság (Budapest, Képviselet-ház).**

NYILTTÉR.

E rovat alatt közlötték nem felelős a szerk.

Fog-Krém

KALODONI
70 Fillér

Köszönetnyilvánítás.

Felejthetetlen jó Atyánk temetésekor oly impozáns módon nyilvánult részvételt mélyen meghatva mondanak hála köszönetet: elsősorban a főiskola tanári karának, a m. kir. bányaigazgató-ságának, a főiskolai ifjúságának és végül kedves szülővárosunk egész nagyrabecsült közönségének.

Ozv. Dr. Schleminger Istvánné
és
Dr. Közeghy Winkler Béla.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejthetetlen édesatyánk elhunytakor részvételt kifejezésével fájdalomunkat enyhíteni igyekeztek és akika megboldogult atyánk nyugvóhelyére elkísérték, tiszta szívükből fűző köszönetet mondunk.

Singer Margit, Edit, Irén és Ervin.

SELMEC- ÉS BÉLABÁNYA SZ. KIR. VÁROS HIVATALOS KÖZLEMÉNYEI.

8750. és 9183/1915. vt.

Hirdetmény.

Selmec- és Bélabánya törvényhatósági jogú szab. kir. bánya város katonagyószálya közhírré teszi, hogy, a m. kir. honvédkiszéptörvényhatósággal egyetértően megállapított működési tervszert, az e város területén tartózkodó s az 1873. évtől az 1896. évig bezárólag terjedő időközben született, népfőlkérésre kötelezettek részére

a népfőlkérés bemutató pótsemlét

folyó évi november hó 26-án és 27-én, illetőleg f. évi december hó 11-én, reggel 8 órától kezdődőleg, Selmechbányán, a Városi Vigadóban, fogják megtartani.

A bemutatászemlén a népfőlkérésre kötelezettek a következő sorrendben és időben kötelesek megjelenni.

Folyó évi november hó 26-án:
az 1894., 1893., 1892., 1890., 1889. és 1888. évi születésű népfőlkérésre kötelezettek.

Folyó évi november hó 27-én:
az 1887., 1886., 1885., 1884., 1883., 1882., 1881., 1880., 1879. és 1878. években született népfőlkérésre kötelezettek.

Folyó évi december hó 11-én:
az 1896., 1895., 1891. és 1877., 1876., 1875., 1874., és 1873. évi születésű s mindazok a népfőlkérésre kötelezettek, akik eddig a népfőlkérés bemutatászemlén még nem jelentek meg.

A bemutatászemlén megjelenni tartozó népfőlkérésre kötelezettek figyelmenetnek, hogy a szemlén megfürdve, tisztán, rendes és tiszta öltözetben tartoznak megjelenni.

Azok a népfőlkérésre kötelezettek, akik végeztet tanulmányaik alapján, a véderőtörvény 21. §-a értelmében, az egyévi önkéntes kedvezményre jelenleg igénnyel bírnak, ebbeli minőségüket a bemutatászemlén az illető intézet bizonyítványával tartoznak igazolni.

Selmechbányán, 1915. november 10-én.

Sztancsay Miklós,
városi főjegyző.

9211/1915. vt. szám.

Felhívás

katonáink karácsonyi megajándékozása tárgyában.

Hős véréink immár a második karácsonyt töltik szeretteiktől távol s nekünk, kik itthon maradtunk, soha le nem róható hálnak irántuk legalább az a kell némileg kifejezésre juttatnunk, hogy önkéntes adományainkkal lehetővé tegyük a fent karácsonyi estén való megajándékozásukat. Felkérem ezokból városunk közönségét, az összes egyesületeket s intézményeket, hogy adományaita minél előbb felajánlani sziveskedjenek.

A m. kir. belügyminiszter úrnak 37401/915. sz. elnöki felhívása folytán a gyűjtést a város tanácsa az arra leginkább hivatott tényezőre, a helybeli Vöröskeresztgyűjtő vezetőségére bízta, azzal, hogy a begyűlt adományok felét a harctéren lévő, másik felét pedig itt ápoló katonáink megajándékozására kell fordítani.

Felkérem tehát a város hazafias közönségét, hogy adományait a helybeli Vöröskeresztgyűjtő pénztárához, Jaeger Gyula úrhoz sziveskedjék juttatni.

Selmechbánya, az 1915. évi november hó 9-én tartott tanácsüléséből.

Horváth Kálmán,
kir. tan., polgármester.

5783/1915. szám.

Hirdetmény.

A házadoról szóló 1909. évi VI. t.-c. végrehajtása végett kiadott 77000. sz. p. m. utasítás 63. §-a értelmében ezennel felhívjuk mindazokat a háztulajdonosokat, kik az 1916. évre szóló házbérelőmennyiségeket ki nem állították és az alulírt hivatalnál ezideig be nem nyújtották, hogy a szabályszerű beallítási íveiket 8 nap alatt benyújtsák el ne mulasszák, mert ellenesben elengedik a jelzett rendelet 63. §-ban megállapított bírság jog alkalmaztatni.

A városi adóhivatal.

Murányi Károly,
ad. számvevő.

2105/1915. polg. szám.

Kérelem

a város hazafias közönségéhez.

A Magyar Vöröskeresztgyűjtő nemcsak a háborúban előállott, de az aztán is reávaró sokoldalú és nagy anyagi áldozattal járó feladatoknak csak megfelelő szervezettel és anyagi erővel felelhet meg. Nem hiús, tő, hogy városunk közönsége a Vöröskereszt iránt éppen most közönséget tanúsítana, most, amidőn az egyet óriási megfeszített erővel gondoskodik a sebesültekről s az elesett, beteg, hádfőségába került és eltűnt katonákról való tudakozódások révén a lakosság minden rétegének érdekét szolgálja.

Vöröskeresztgyűjtőnk helybeli választmányának tagjai, a város lakosságához képest, aránylag még csekélyszámban vannak s hogy ebbeli hazafias kötelességünk teljesítésében is a méltó helyet foglaljuk el, azzal a kérelemmel fordulok városunk minden rendű és rangú lakosságához, intézeteihez, gyűjtőkhöz stb., hogy együttünkbe mielőbb belépni s alkalmazottaikat a belépésre buzdítani sziveskedjenek. A jelentkezéseket *Zólogy Imre* egyleti titkárnál, vagy *Jaeger Gyula* pénztárárnál sziveskedjenek bejelenteni.

Selmechbányán, 1915. november 11-én.

Arthold Géza,
polgármester h.

5685/1915. rkp. szám.

Hirdetmény.

A garantszentkereszi főszolgabíró f. évi 4727. számú megkeresése szerint a Sászköszvény határában levő Podszivce, Kalinova, Stálovó, Elő-, Közép és Hátsó-Parasnan s a Kövesmocsár község határában levő Oszicsina, Handel, Háje, Gramjár, Kráwlósztó, a Teplátó község határában levő Chotárna, Bukovec nevű erdőrezsékben és dűlőkben a selmechbányai m. kir. erdőgazdálkodásnak a rókáknak és egyéb dűvadaknak f. évi december 1-től 1916. évi március hó 31-ig terjedő időben méreggel való irtására engedélyt kér.

Felhívom a város közönségét, valamint a vadászati jog birtokait, hogy akinek az engedély megadásá ellen kifogása van, hivatalomban f. évi november hó 26-án déli 12 óráig szóval vagy írásban jelentse be.

Selmechbányán, 1915. évi november hó 6-án.

A rendőrfőkapitány.

HIRDETÉSEK.

Akinek bérbeadó

 zongorája
van, jelentse a kiadóhivatalban.

Orvosok mint külön, köhögés elleni szert ajánlják a
KAISER
mell-karamellát a három lenyelve.
Millió ember használja a

Köhögés

rekedség, katarus, elnyálkásodás, hörgőhurut, fájó nyak, valamint megfűlés elkorülése ellen.

6100 közl. hitel orvosi és magánosítványai a biztos eredményt igazolják Igen egészséges és jóízű bonbonok. Csomagban 20 és 40 fill. Dobozban 60 fill. Kapható: Márkus M. cukrászdájában, Mikovényi A. és Margótsy J. örököségi gyűjtőházaiban **Selmechbányán**, Walko J. K. és Szentistványai A. **Gölnicbányán**.

Egy jóházból való fiu
tanulóul felvétetik
Waltersdorfer Károly
könyvkötőnél.